

Bijlage 2

Betreft: **Verbinding passend onderwijs en zorg voor de jeugd**

Inleiding

Enige aandachtspunten met betrekking tot de verbinding passend onderwijs en zorg voor de jeugd (zie voor uitvoerige info het rapport van de VO-raad (voortgezet onderwijs en PO-raad (primair onderwijs) en de VNG).

I. Er moet een samenhang komen in de ondersteunings- en hulpstructuur voor jeugd en gezinnen in scholen en gemeente. In een goede sluitende zorg structuur zijn de volgende onderdelen goed geregeld en van hoge kwaliteit:

I.1 Preventie en basisondersteuning

Fundament hiervan is dat het onderwijs, de kinderopvang, buitenschoolse opvang en andere pedagogische voorzieningen hun pedagogische en educatieve kerntaak op een hoog kwaliteitsniveau uitvoeren, met aandacht voor verschillen tussen jeugdigen. Alle scholen in een samenwerkingsverband moeten een gezamenlijk vastgesteld pakket aan 'basisondersteuning' bieden. Daarnaast wordt in scholen (en kinderopvang) en in wijken een samenhangend pakket van preventieve activiteiten, ondersteuning of programma's aangeboden voor alle jeugdigen en hun ouders, passend bij de behoeften van die wijk. Deze programma's beogen de gezonde en veilige ontwikkeling van kinderen en ondersteuning van ouders bij hun opvoedtaak.

I.2 Signalering

Signaleerders in scholen, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, enz. moeten beschikken over de kennis, vaardigheden en attitude om bij jeugdigen én ouders te signaleren dat zich mogelijk belemmeringen in de ontwikkeling voordoen en welke extra ondersteuning vanuit onderwijs, welzijn, veiligheid of hulpverlening daarbij gewenst of noodzakelijk is. Zij moeten ook in staat zijn deze signalen op een positieve en gelijkwaardige wijze te bespreken met de jeugdige en/of de ouders. Als hun eigen aanpak onvoldoende resultaat oplevert, moeten zij ook weten wanneer, waar en hoe zij deze signalen met anderen kunnen delen om zo nodig extra ondersteuning in te schakelen.

I.3 Integrale beoordeling en analyse

De multidisciplinaire beoordeling van meer complexe of onduidelijke signalen en het vaststellen van de ondersteuningsbehoefte en hulpvragen van een kind/gezin gebeuren zo dicht mogelijk bij de belangrijkste signaleringsplaatsen; kinderopvang en jeugdgezondheidszorg (0-4) en het onderwijs (4-18/23). Denk aan ZAT's (Zorg en Adviesteams) of andere multidisciplinaire casusoverleggen op scholen of in de kinderopvang, waarin CJG (centrum voor Jeugd en Gezin)-functies voor het inschakelen van jeugdhulp en de toelaatbaarheid voor het speciaal onderwijs zijn opgenomen.

1.4 Integraal arrangeren en toewijzen van extra ondersteuning in het onderwijs en jeugdhulp

Deze gezamenlijke analyse van de ondersteuningsbehoeften resulteert in een plan van aanpak. Daarin staat beschreven welke ondersteuning en hulp, binnen het onderwijs en daarbuiten, geboden worden aan kind, gezin en leerkracht. Die ondersteuning is bij voorkeur zo licht mogelijk en gericht op versterken van de eigen kracht. De extra ondersteuning of jeugdhulp moet snel kunnen worden gearrangeerd, zonder bureaucratische indicatieprocedures. Voor alle vormen van onderwijsondersteuning die de basisondersteuning overstijgt, hanteert het Referentiekader van de sectorraden het begrip 'extra onderwijsondersteuning'. De gezamenlijke analyse van de ondersteuningsbehoeften resulteert in een plan van aanpak op maat met betrekking tot de benodigde ondersteuning en hulp, binnen het onderwijs en daarbuiten, voor kind, gezin en leerkracht (arrangement), de uitvoerders daarvan, de termijnen, de coördinatie van de ondersteuning en de evaluatie ervan.

1.5 Bieden van extra ondersteuning in het onderwijs, jeugdhulp en/of gezinsondersteuning.

In het plan van aanpak is beschreven welke ondersteuning nodig is en door wie die geboden kan worden. Meestal is sprake van een integraal arrangement: ondersteuning voor de jeugdige, voor de ouders/het gezin en voor de leerkracht of mentor. Het streven is om die ondersteuning zo licht en dichtbij mogelijk te laten zijn en in belangrijke mate te laten uitvoeren door een van de deelnemers aan de multidisciplinaire bespreking of iemand uit het samenwerkingsverband, CJG of wijkteam, bij voorkeur in de school of de thuissituatie. De extra ondersteuning, gerelateerd aan het onderwijs, zal voor een belangrijk deel bestaan uit expertise en (tussen)voorzieningen die door het samenwerkingsverband georganiseerd worden. De ondersteuning vanuit de jeugdhulp is in eerste instantie gericht op het versterken van de eigen kracht en het benutten van het sociale netwerk van de ouders/het gezin. Zo nodig bestaat die ondersteuning uit een combi van (speciale) onderwijsondersteuning en hulp aan de jeugdige en/of de ouders/het gezin.

2. De overgang van 0-4 (kinderopvang en jeugdgezondheidszorg) naar primair onderwijs en vervolgonderwijs.

Juist voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften zijn een doorgaande pedagogische lijn en continuïteit in de ondersteuning van kind en gezin van groot belang. Dat vraagt onder meer om een effectieve overdracht van informatie over de ontwikkelingsmogelijkheden en beperkingen van het kind van de voorschoolse voorzieningen naar de basisschool. En van de basisschool naar het voortgezet onderwijs en van het voortgezet onderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs.

3. Passend onderwijs en thuiszitters (leerplicht en zorgplicht)

Passend onderwijs heeft tot doel het 'thuiszitten' uit te bannen. Alle kinderen verdienen een plek in het onderwijs. Daarom moet voor alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben in het onderwijs een zo passend mogelijk onderwijsprogramma worden geboden. Wel brengt de zorgplicht met zich mee dat, wanneer een school besluit een kind niet toe te laten, een plaats op een andere school dient te worden aangeboden, waarbij rekening moet worden gehouden met de ondersteuningsbehoefte van het kind. Ook voert de school hierover overleg met de ouders.

Het voorkomen van 'thuiszitten' vraagt om een goede samenwerking en maatwerk, waarbij de leerling centraal staat en waarbij ouders niet langer van het kastje naar de muur worden gestuurd. Door een goede multidisciplinaire analyse (door scholen en hulpverleningspartners) van de kansen en belemmeringen bij een leerling en zijn omgeving kan een passend arrangement worden geboden van onderwijs, ondersteuning en hulp voor de leerling, ouders en leerkracht.

4. Mogelijke gevolgen van Passend onderwijs voor leerlingenvervoer.

De duidelijkste verandering is dat een VSO (Voortgezet Speciaal Onderwijs)-plaatsing niet meer automatisch recht geeft op leerlingenvervoer. Alleen als een leerling door een beperking niet in staat is om zelfstandig te reizen, kan aanspraak worden gemaakt op leerlingenvervoer. Wie dat bepaalt en op basis waarvan is niet in de wet vastgelegd en is daarmee overgelaten aan gemeenten, in samenspraak met schoolbesturen.

5. Mogelijke gevolgen van Passend onderwijs voor onderwijshuisvesting

De Wet geeft geen helderheid over de gevolgen van Passend onderwijs voor de onderwijshuisvesting. De VNG adviseert gemeenten de onderwijshuisvesting ook bij het op overeenstemming gericht overleg ter sprake te brengen, zodat onderwijs, ondersteuning, huisvesting en vervoer beter in hun samenhang besproken kunnen worden.

6. Aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt

Een goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt is van essentieel belang voor alle jongeren. Voor een groep jongeren is extra coördinatie nodig waar het gaat om de overgang van school naar werk. De komende jaren neemt het belang van een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt toe.

Leiden, 12 februari 2013